

Bilans Kapitału Ludzkiego - II Edycja

Dorośli Polacy i rozwój ich kompetencji

Barbara Worek, Warszawa, 26.09.2018

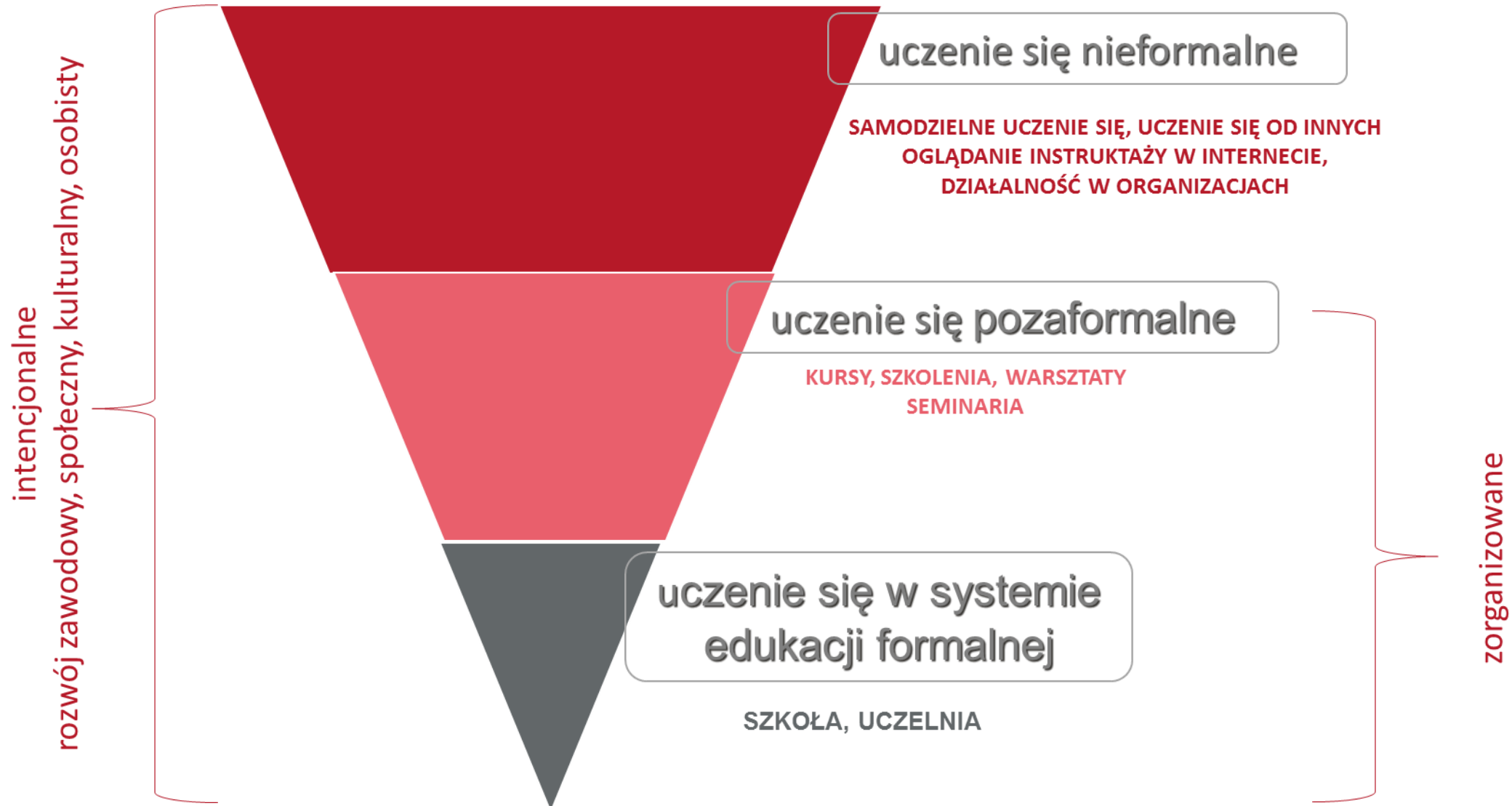

- Czy Polacy są rzeczywiście w ogonie Europy pod względem uczenia się osób dorosłych?
Przegląd wybranych danych
- Jak uczenie się osób dorosłych badamy w BKL II i co się zmieniło w stosunku do BKL I?
- Aktywność rozwojowa dorosłych Polaków wg BKL II – poziom, formy, powody braku aktywności
- Źródła finansowania uczestnictwa w edukacji formalnej i pozaformalnej
- Znaczenie potwierdzania kompetencji
- Główne wnioski

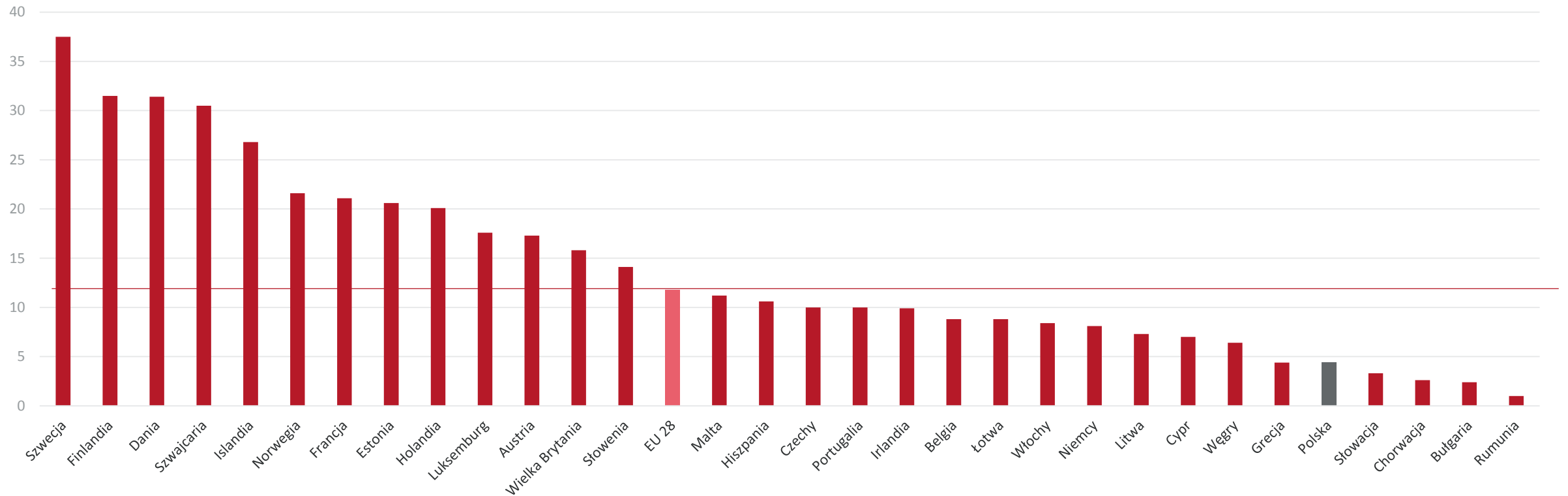

Podstawowe typy uczenia się osób dorosłych

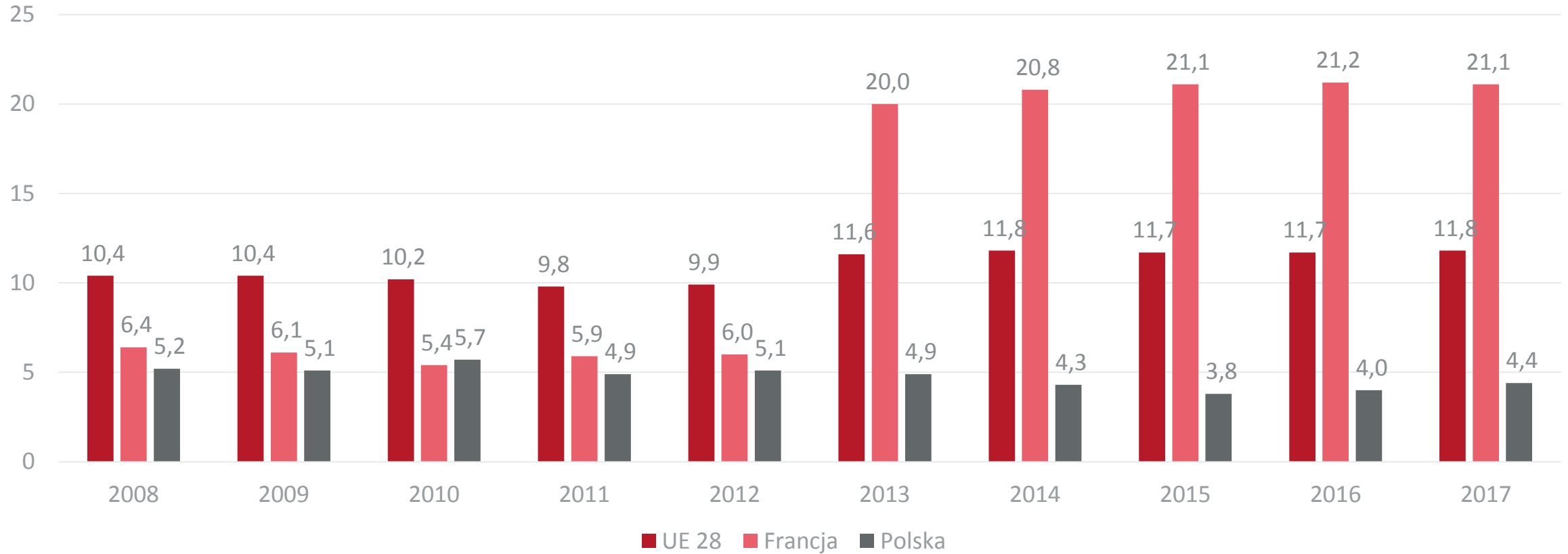
Wg danych Eurostat Polska pozostaje w ogonie Europy pod względem uczenia się osób dorosłych

Uczenie się w sposób formalny i pozaformalny, 4 ostatnie tygodnie, osoby w wieku 25-64 lata, dane w procentach
EUROSTAT Labour Source Survey (LFS) 2017 , w Polsce – GUS, Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)

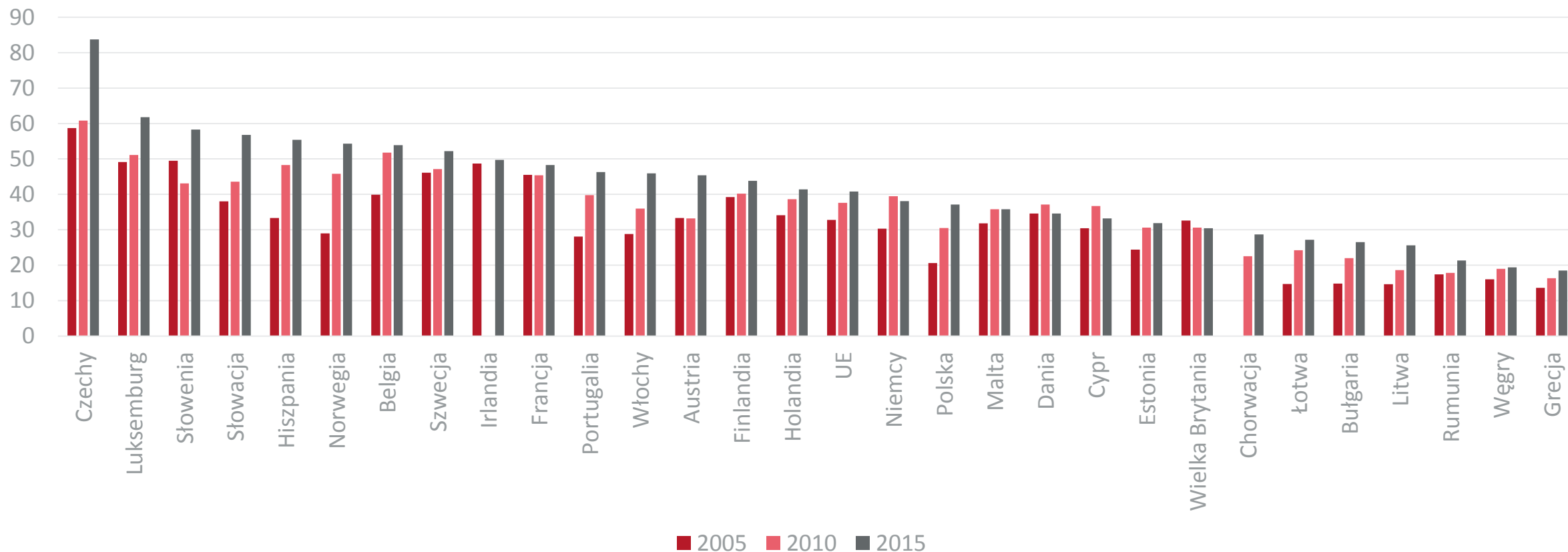
Wartość wskaźnika uczenia się dorosłych w Polsce od lat się nie zmienia, spektakularne zmiany w wybranych krajach (np. Francja)

Uczenie się w sposób formalny i pozaformalny, 4 ostatnie tygodnie, osoby w wieku 25-64 lata, dane w procentach
EUROSTAT Labour Source Survey (LFS) , w Polsce – GUS, Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)

Wg badania „Ustawiczne szkolenie zawodowe w przedsiębiorstwach” odsetek pracowników objętych szkoleniami w Polsce pomiędzy latami 2005 i 2015 prawie się podwoił

Odsetek pracowników objętych szkoleniami w ostatnich 12 msc,
EUROSTAT, Continuing Vocational Training Survey (CVTS), w Polsce, „Ustawiczne szkolenie zawodowe w przedsiębiorstwach”, GUS

Badanie pt. „Kształcenie dorosłych” wskazuje, że w sposób pozaformalny uczy się ponad pięć razy więcej dorosłych niż w sposób formalny

Tablica 3. Uczestnictwo osób w wieku 18-69 oraz 25-64 lata w kształceniu w latach 2006-2016.

Wyszczególnienie		Liczba osób w tys.	W tym osoby uczestniczące w ^a				W tym osoby nieuczestni- czące w żadnej formie kształcenia
			jakiegokolwiek formie kształcenia	kształceniu formalnym	kształceniu pozafor- malnym	kształceniu nieformal- nym	
Populacja osób 18-69 lat	2011	27 483	44,0	13,6	20,9	30,0	56,0
	2016	26 965	45,1	11,2	20,9	30,7	54,9
Populacja osób 25-64 lata	2006	20 634	35,8	5,5	18,6	25,4	64,2
	2011	22 299	40,0	5,4	21,0	29,0	60,0
	2016	21 729	42,4	4,2	22,2	30,3	57,6

a Jedna osoba mogła uczestniczyć jednocześnie w kilku formach kształcenia.

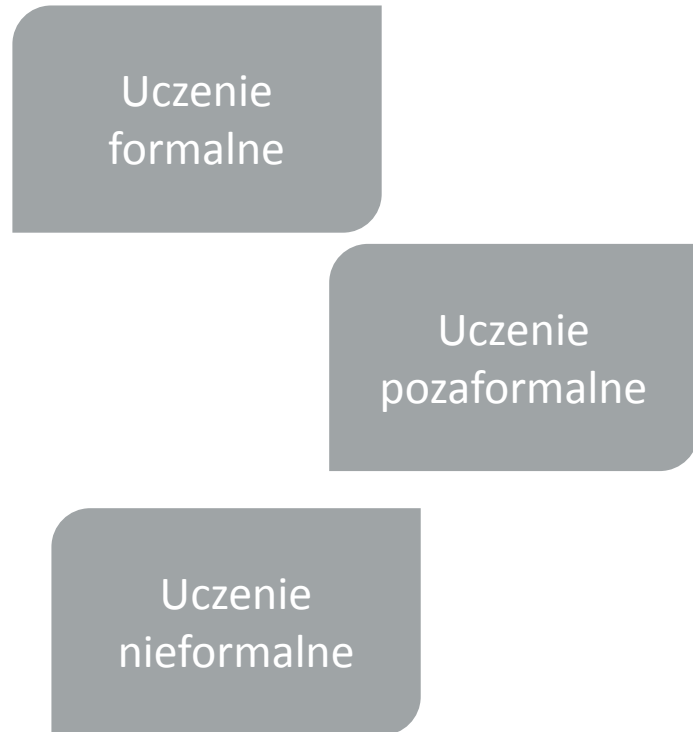
Obraz uczenia się dorosłych Polaków w badaniach BKL 2010-2014 i „Kształcenie dorosłych” był zbliżony

	Ostatnie 12 miesięcy, wiek 25-59/64 lata (w %)				
	*2010	*2011	2012	2013	2014
Edukacja pozaformalna (bez BHP, ppoż)	12,5	13,8	19,2	18,6	19,1
Edukacja pozaformalna (z BHP, ppoż)	12,1	13,4	14,3	13,4	13,5
Uczenie się nieformalne	9,5	10,7	13,8	14,5	17,3
Edukacja formalna	**	**	5,8	5,4	5,2
Edukacja formalna, pozaformalna lub nieformalna	**	**	29,8	29,2	31,3
Nie podnosił kompetencji w żaden sposób	**	**	70,2	70,8	68,7
Zamierza uczestniczyć w kursie lub szkoleniu w najbliższych 12 mies.	17,8	17	19,3	19,5	20,9
N	14724	14987	14538	14787	14811

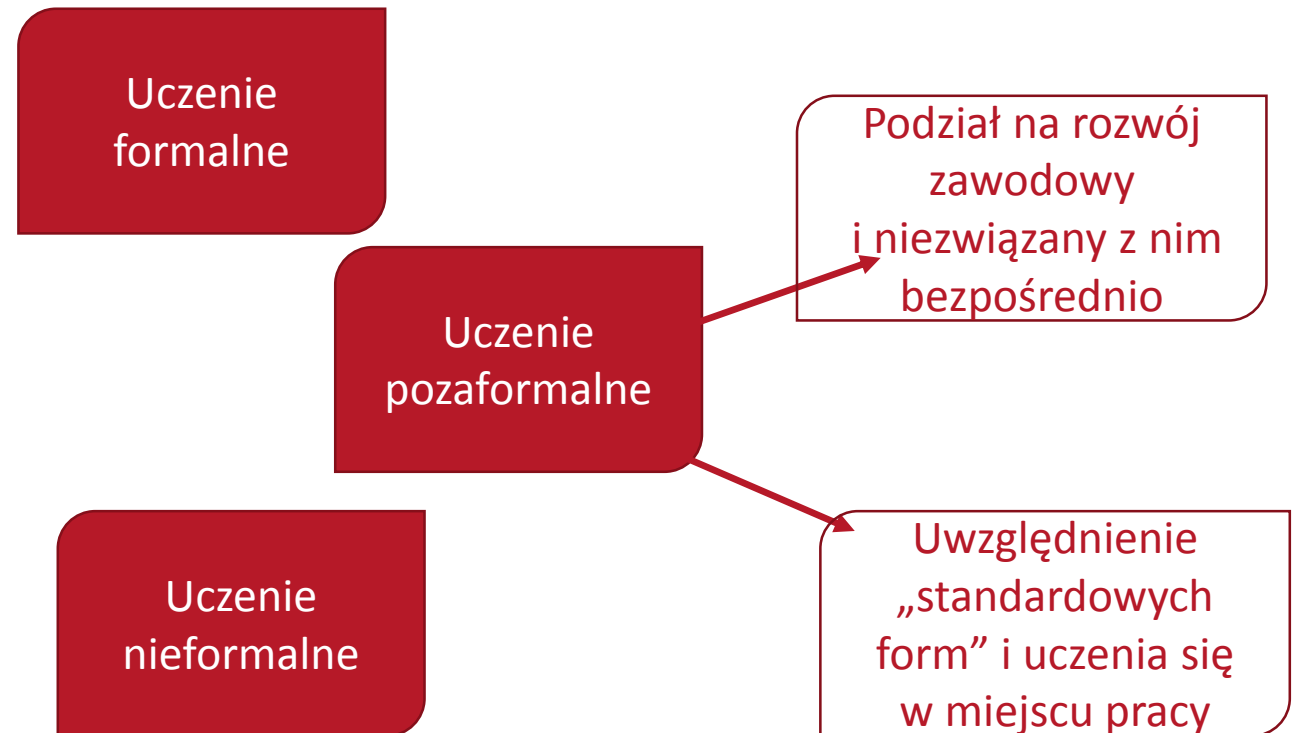
Ujęcie uczenia się dorosłych BKL I i BKL II

BKL 2010-2014

Po jednym pytaniu dotyczącym kształcenia pozaformalnego i nieformalnego, tylko „standardowe” formy kształcenia

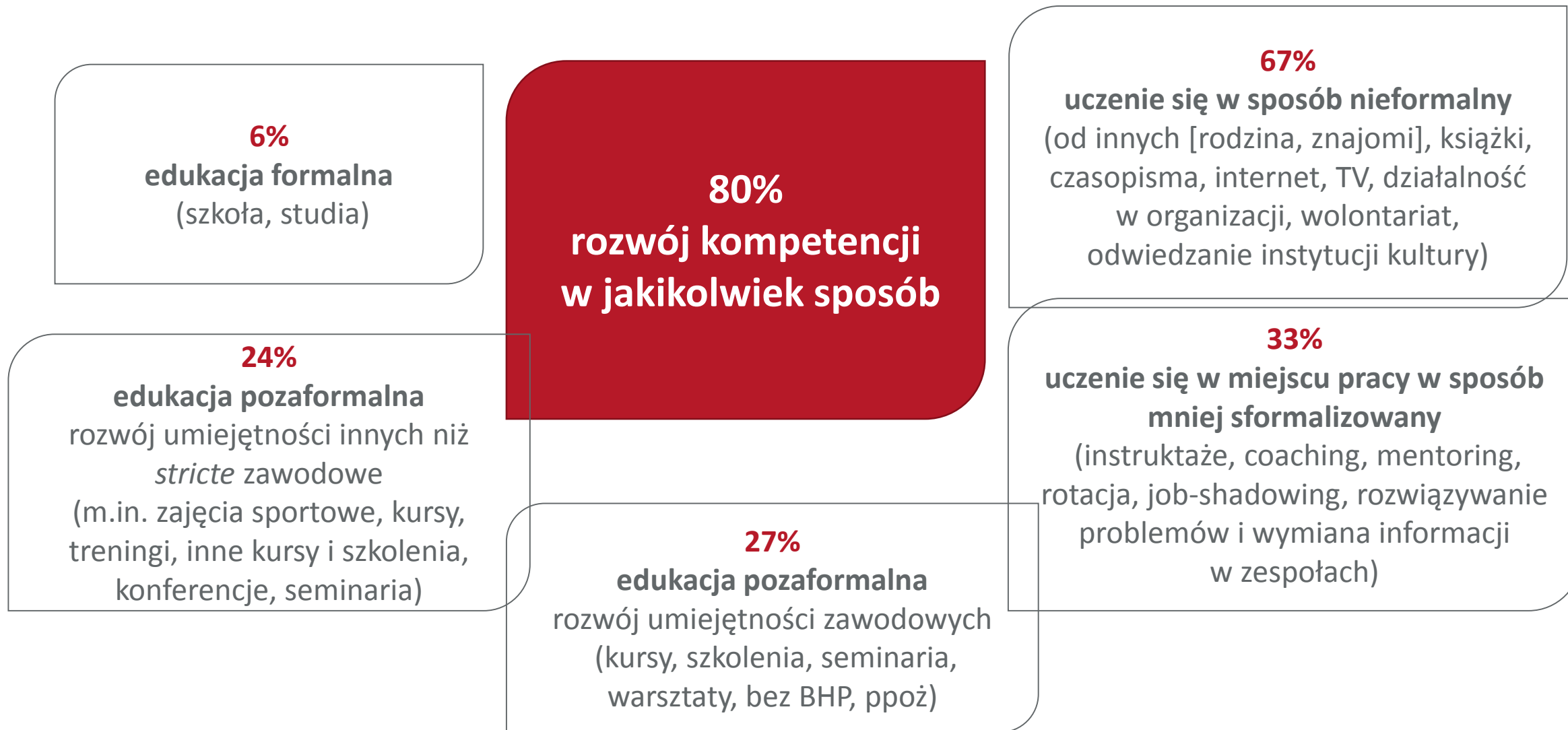
BKL 2017

Mniej formalny język, wprowadzenia, zarysowanie kontekstu, bardziej rozbudowana część kwestionariusza dotycząca uczenia się osób dorosłych

Wg BKL II swoje kompetencje w ostatnim roku rozwijało ponad $\frac{3}{4}$ Polaków w wieku 25-64 lata

Wartości wskaźników uczenia się dorosłych BKL 2017 są wyższe od BKL 2010-2014 i GUS

Ostatnie 12 miesięcy, osoby w wieku 25-64 lata	K	M	Ogółem
Uczenie formalne	7	5	6
Uczenie pozaformalne zawodowe i pozazaw., (ściśle zorg. formy, bez BHP, ppoż)	39	37	38
Uczenie pozaformalne zawodowe (ściśle zorganizowane formy, bez BHP, ppoż)	30	25	27
Tylko BHP, Ppoż	14	20	17
Uczenie się w miejscu pracy (on-job)	31	34	33
Uczenie pozaformalne pozazawodowe	24	23	24
Aktywność edukacyjna I - formalna i pozaformalna (bez BHP, ppoż)	41	38	40
Aktywność edukacyjna II – formalna i pozaformalna (z BHP, ppoż)	55	58	56
Nieformalne uczenie się	69	63	67
Aktywność edukacyjna III - formalna, pozaformalna, nieformalna (bez BHP, ppoż)	74	70	72
Aktywność edukacyjna IV - formalna, pozaformalna, nieformalna (bez BHP, ppoż), uczenie się w miejscu pracy	77	74	75
Uczenie się w jakiegokolwiek formie (formalne, pozaformalne, w miejscu pracy, z BHP, ppoż, nieformalnie)	80	80	80

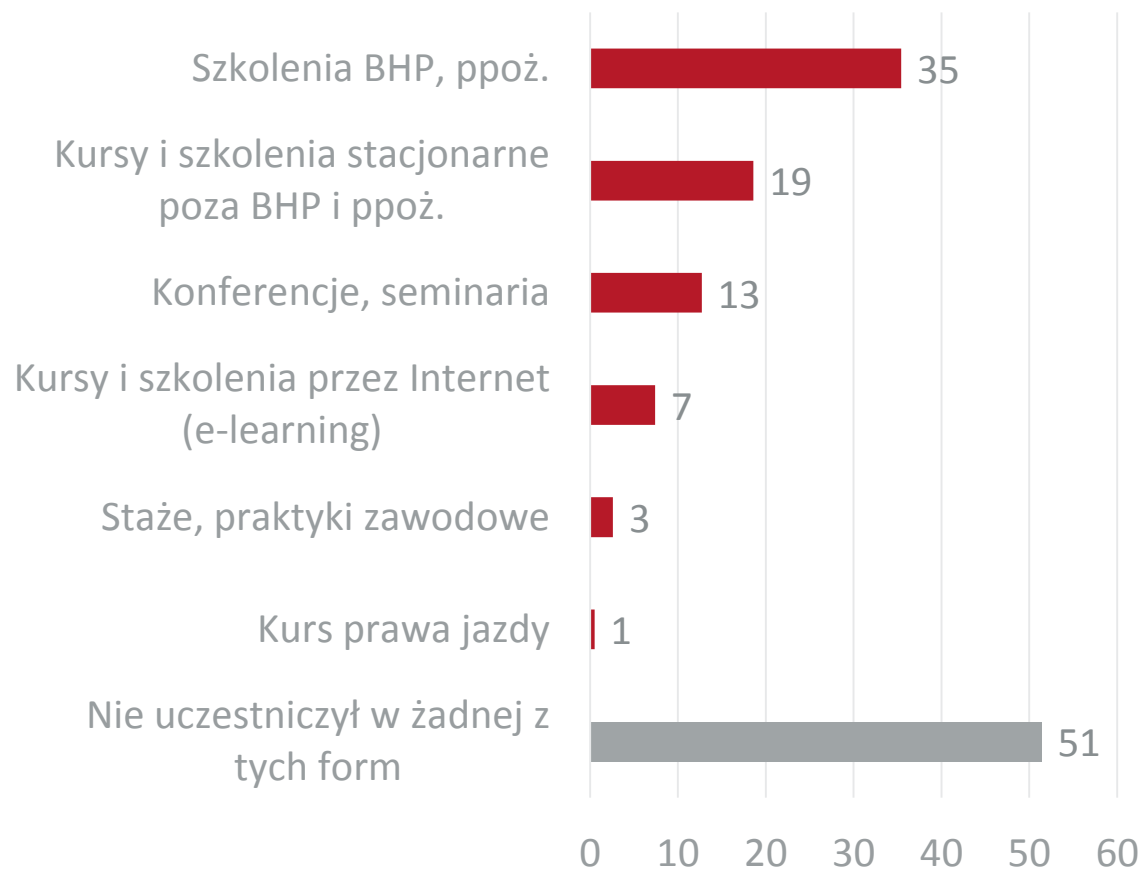
Wartości wskaźników uczenia się dorosłych BKL 2017 są wyższe od BKL 2010-2014 i GUS

Ostatnie 4 tygodnie, osoby w wieku 25-64 lata	K	M	Ogółem
Uczenie formalne	6	4	5
Uczenie pozaformalne zawodowe i pozazaw., (ściśle zorg. formy, bez BHP, ppoż)	20	20	20
Uczenie pozaformalne zawodowe (ściśle zorganizowane formy, bez BHP, ppoż)	10	8	9
Tylko BHP, Ppoż	2	3	3
Uczenie się w miejscu pracy (on-job)	15	17	16
Uczenie pozaformalne pozazawodowe	14	15	14
Aktywność edukacyjna I - formalna i pozaformalna (bez BHP, ppoż)	23	21	22
Aktywność edukacyjna II – formalna i pozaformalna (z BHP, ppoż)	25	24	25

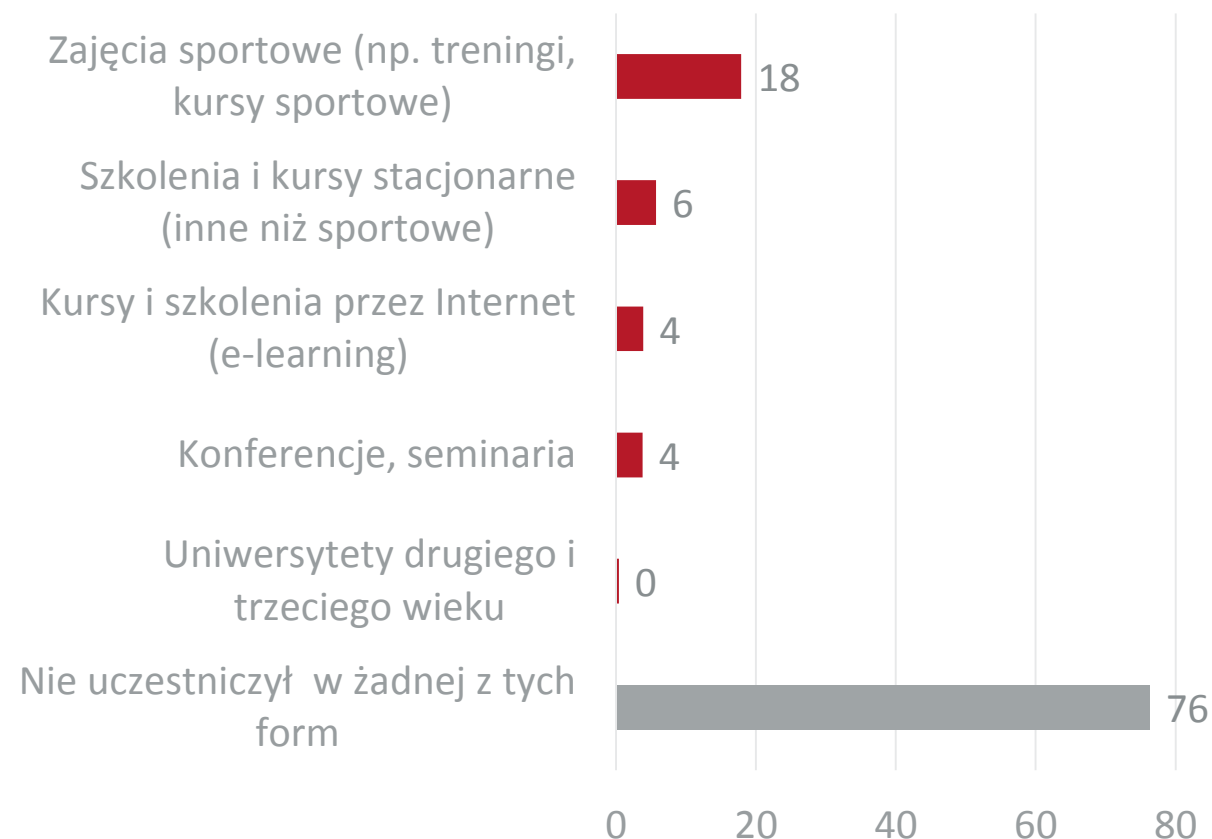

Wśród „standardowych” form edukacji pozaformalnej największą popularnością cieszą się kursy i szkolenia stacjonarne

Typy działań rozwojowych: edukacja pozaformalna,
rozwój zawodowy,
ost. 12 msc., wiek 25-64 lata, (w %)

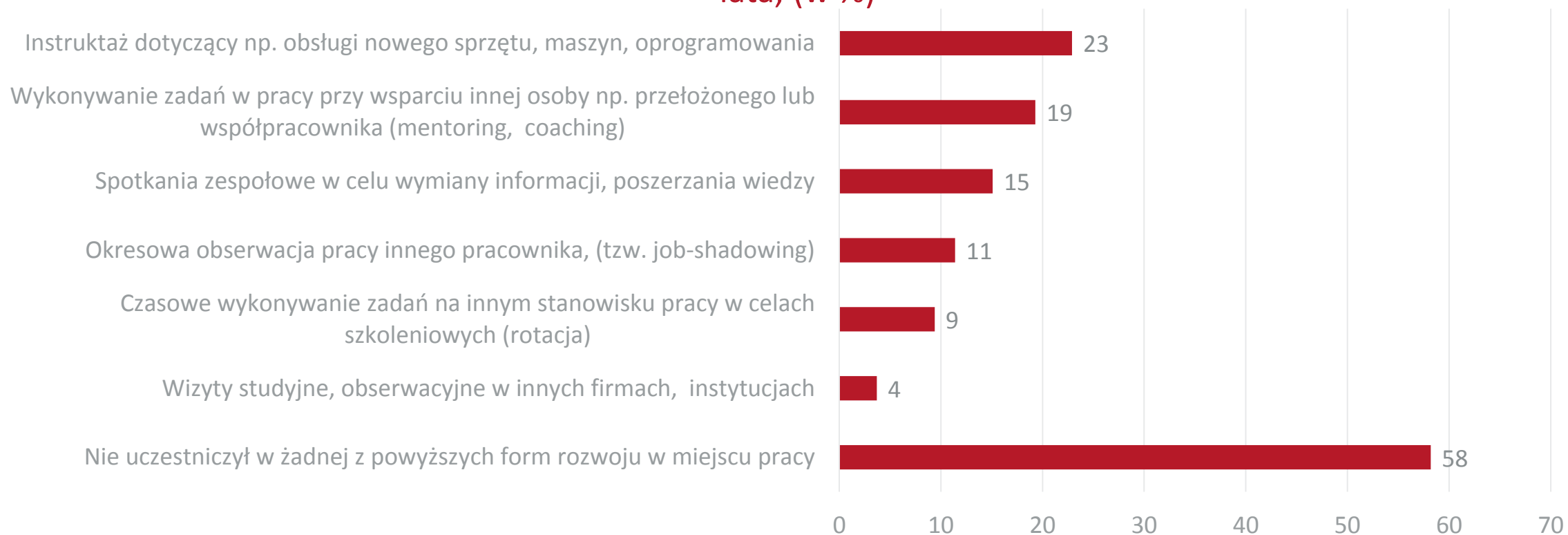
Typy działań rozwojowych: edukacja pozaformalna,
rozwój umiejętności innych niż stricte zawodowe,
ost. 12 msc., wiek 25-64 lata, (w %)

Instruktaże i uczenie się od bardziej doświadczonych współpracowników są najczęściej wskazywanymi sposobami rozwoju kompetencji w miejscu pracy

Typy działań rozwojowych: uczenie się w miejscu pracy, ostatnie 12 miesięcy, wiek 25-64 lata, (w %)

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

Medycyna, psychologia, budownictwo, przemysł, IT – najczęściej wskazywane tematy działań rozwojowych 2010-2014

	Prac.	Bezrob.	Nieakt.	Ogół.
Tematyka medyczna, praca socjalna, psychologia, pierwsza pomoc	11	7	9	10
Budownictwo i przemysł	9	10	10	9
Informatyka, komputery	6	10	10	6
Inne specjalistyczne zawodowe	6	7	10	6
Szkolnictwo, edukacja, pedagogika	6	2	5	5
Handel, sprzedaż i obsługa klienta	5	7	4	5
Rozwój osobisty, kompetencje ogólne	4	10	6	5
Prawo jazdy inne niż A i B, uprawnienia dla kierowców, transport	4	7	4	4
Tematyka prawna	5	1	2	4
Usługi osobiste, fryzjer, kosmetyka, opieka	3	9	6	4
Gastronomia, turystyka, hotelarstwo, rekreacja, czas wolny	2	7	8	3
Języki obce	2	4	5	3
Księgowość i rachunkowość	3	4	2	2
N ogółem	7866	697	1191	9754

Kategorie szkoleń i innych form rozwoju finansowanych w ramach projektu „Pożyczki na kształcenie” (I edycja, 2017 r.)

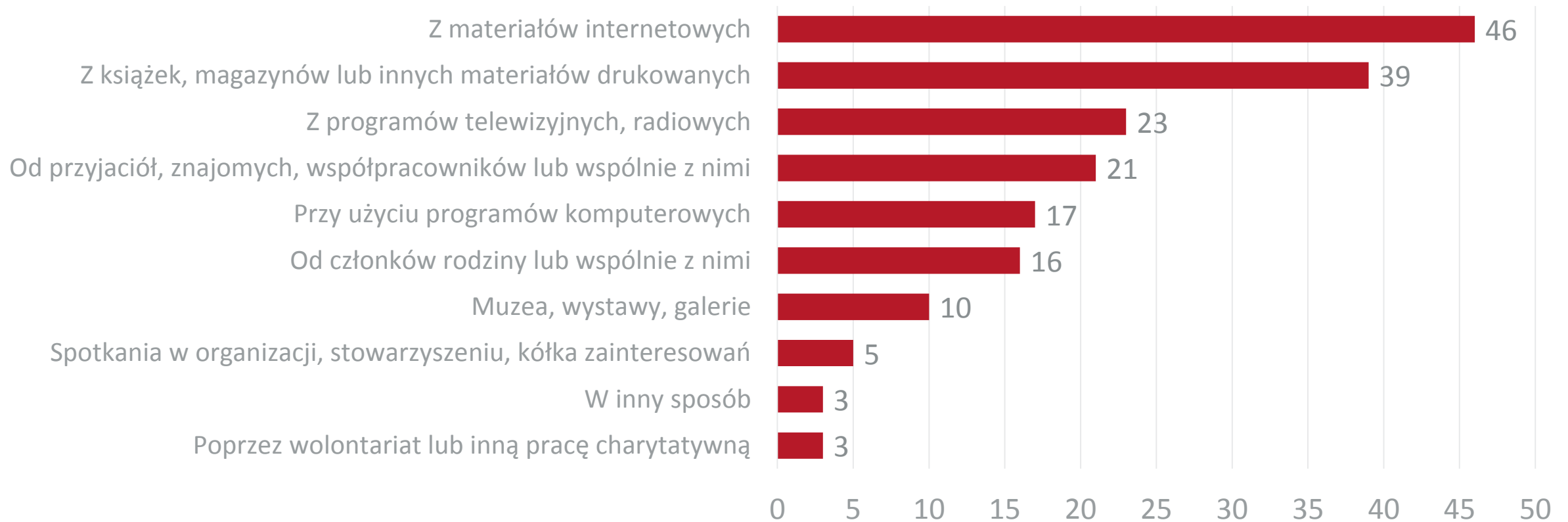
Tematyka szkoleń i innych form rozwoju finansowanych w ramach projektu „Pożyczki na kształcenie” (I edycja, 2017 r.)

Materiały dostępne w internecie są najczęściej wykorzystywane wśród osób uczących się w sposób nieformalny

Typy nieformalnych działań rozwojowych, ostatnie 12 miesięcy, wiek 25-64 lata, (w %)

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

Osoby o różnym poziomie wykształcenia nieco inaczej rozwijają swoje umiejętności

	niższe	średnie	wyższe	ogółem	N
od członków rodziny lub wspólnie z nimi	13	17	17	16	500
od przyjaciół, znajomych, współpracowników lub wspólnie z nimi	12	21	28	20	645
z książek, magazynów lub innych materiałów drukowanych	19	40	60	39	1250
z materiałów internetowych	21	44	70	45	1426
przy użyciu programów komputerowych	5	16	28	16	513
z programów telewizyjnych, radiowych	20	26	23	23	726
poprzez wolontariat lub inną pracę charytatywną	1	3	5	3	96
spotkania w organizacji, stowarzyszeniu, kółka zainteresowań	2	5	10	6	177
muzea, wystawy, galerie	2	7	21	10	321
w inny sposób	2	3	3	3	83
żadne z powyższych	53	31	17	33	1065

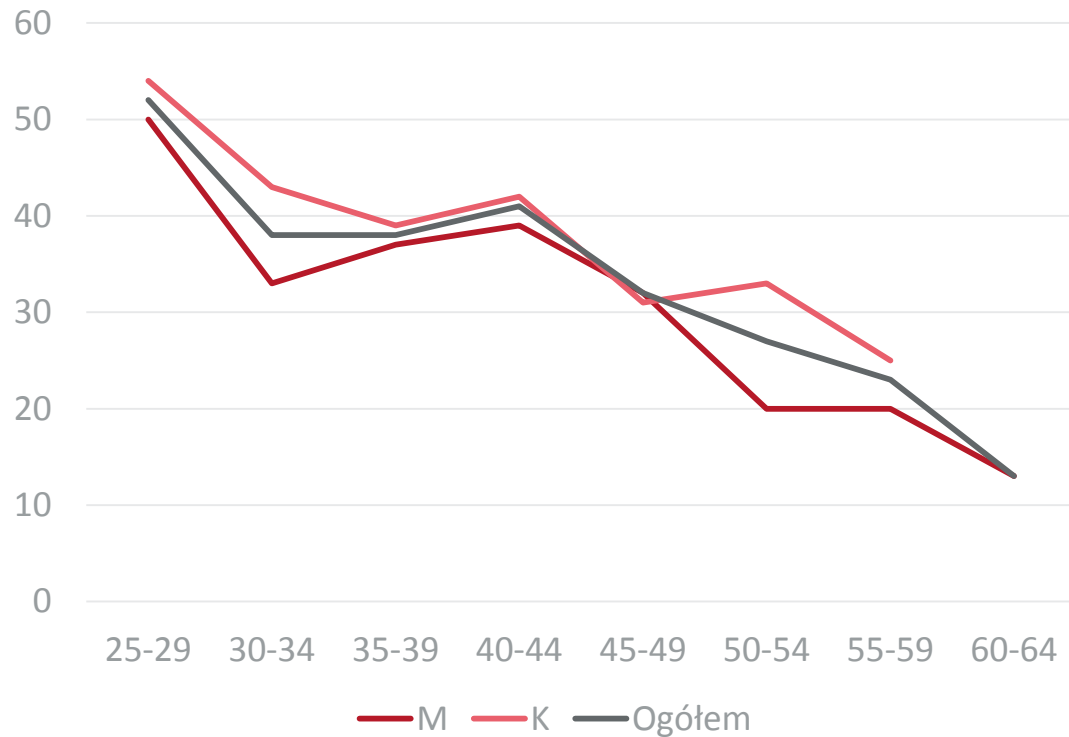
Nieformalnie rozwijamy umiejętności z obszaru IT, języków obcych czy innych kompetencji specjalistycznych

	Prac.	Bezrob.	Nieakt.	Ogół.
Informatyka, komputery	16	21	18	17
Języki obce	9	14	16	11
Inne specjalistyczne zawodowe	13	8	8	11
Budownictwo i przemysł	11	15	7	10
Szkolnictwo, edukacja, pedagogika	7	6	17	9
Rozwój osobisty, kompetencje ogólne	9	10	11	9
Tematyka medyczna, praca socjalna, psychologia, pierwsza pomoc	8	5	5	7
Tematyka prawna	7	3	2	5
Usługi osobiste, fryzjer, kosmetyka, opieka	3	6	5	4
Gastronomia, turystyka, hotelarstwo, rekreacja, czas wolny	3	5	4	4
Kultura, sztuka, artystyczne	3	3	5	3
Księgowość i rachunkowość	3	4	1	3
Zarządzanie przedsiębiorstwem	2	2	2	2
Handel, sprzedaż i obsługa klienta	2	2	1	2
Mechanika, naprawa pojazdów, lakiernictwo	2	1	2	2
Ogółem	5163	762	2099	8024

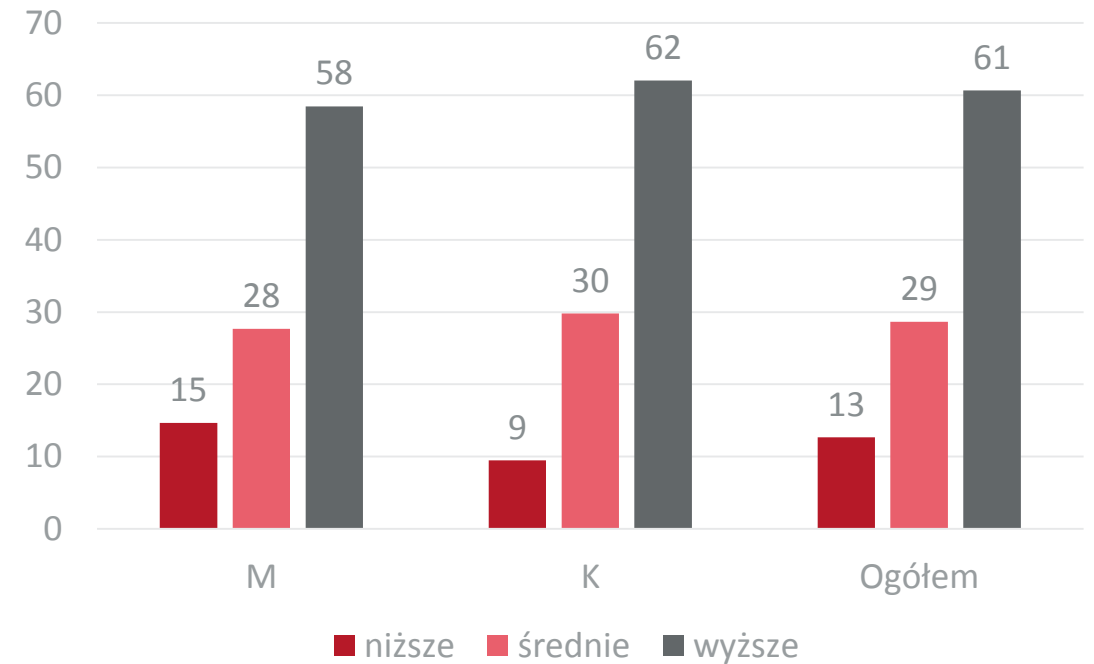

Czynnikami silnie różnicującymi poziom aktywności edukacyjnej są wiek, wykształcenie, sytuacja zawodowa

Aktywność edukacyjna (formalna i pozaformalna) w ostatnich 12 msc. a płeć i wiek, (w %)

Aktywność edukacyjna (formalna i pozaformalna) w ostatnich 12 msc. a płeć i wykształcenie, (w %)

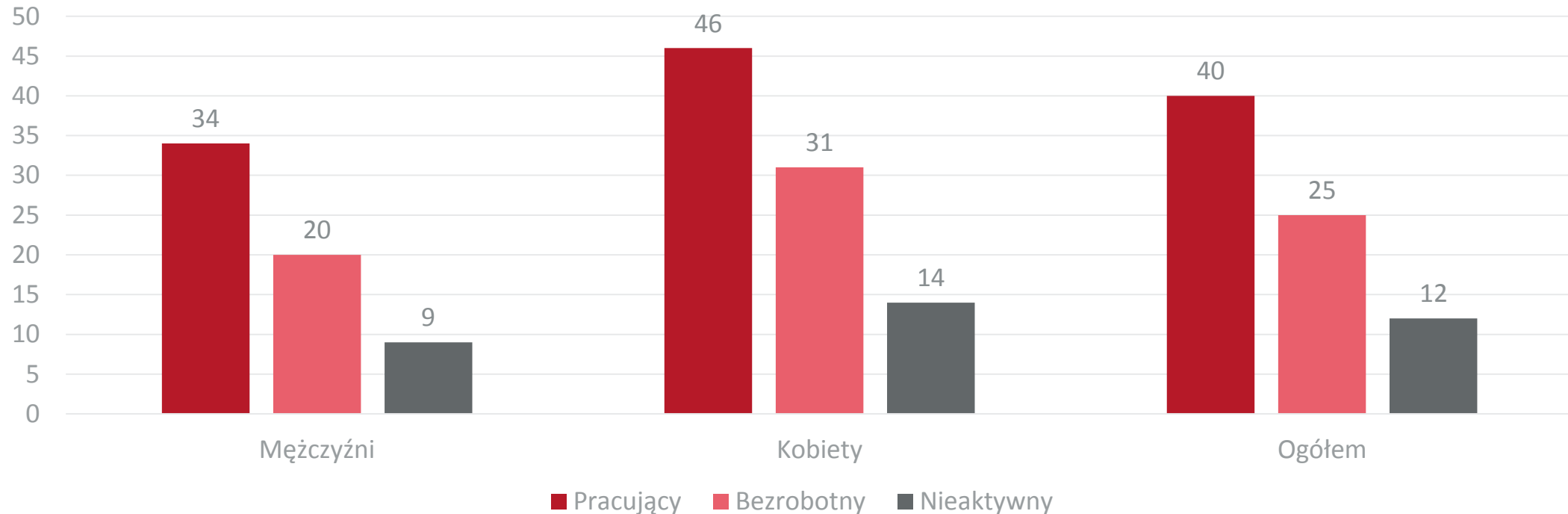

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

Czynnikami silnie różnicującymi poziom aktywności edukacyjnej są wiek, wykształcenie, sytuacja zawodowa

Aktywność edukacyjna (formalna i pozaformalna) w ostatnich 12 miesiącach a płeć i status na rynku pracy, (w %)

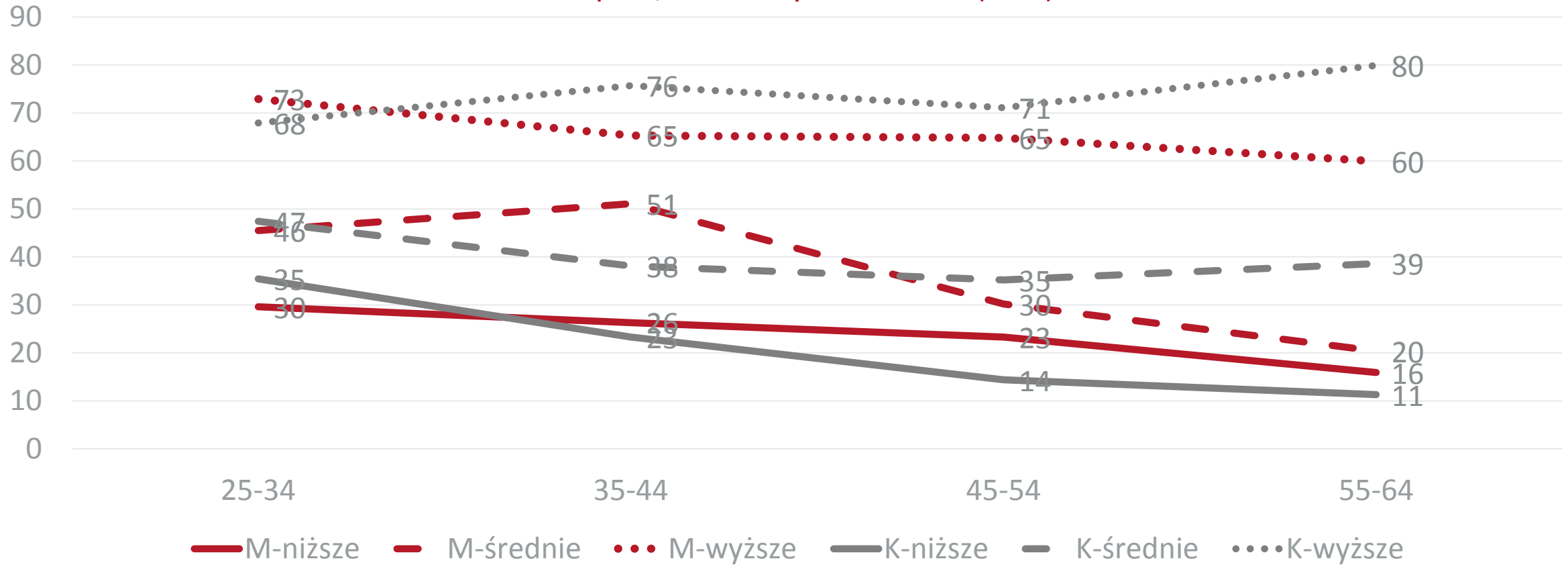

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

Osoby posiadające wyższe wykształcenie uczą się jednak do końca kariery zawodowej (i dłużej)

Aktywność edukacyjna (formalna i pozaformalna) w ostatnich 12 msc.
a płeć, wiek i wykształcenie (w %)

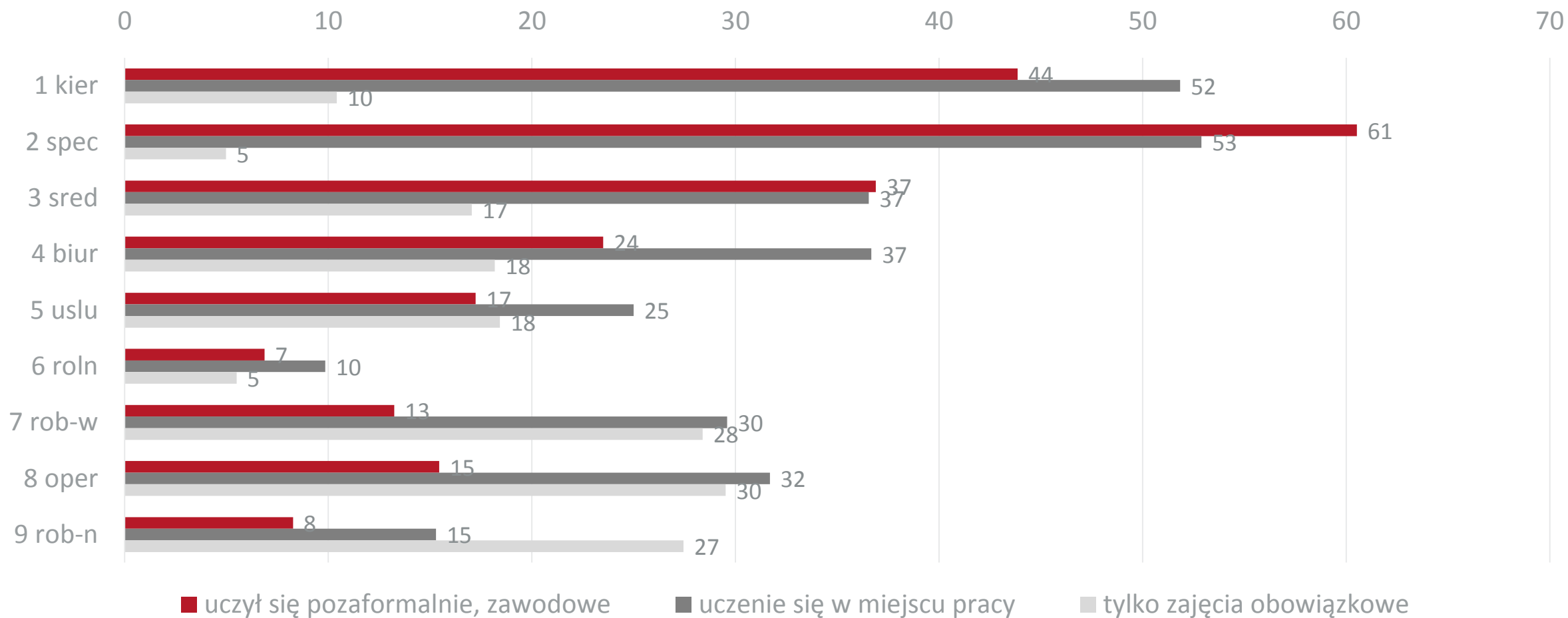

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

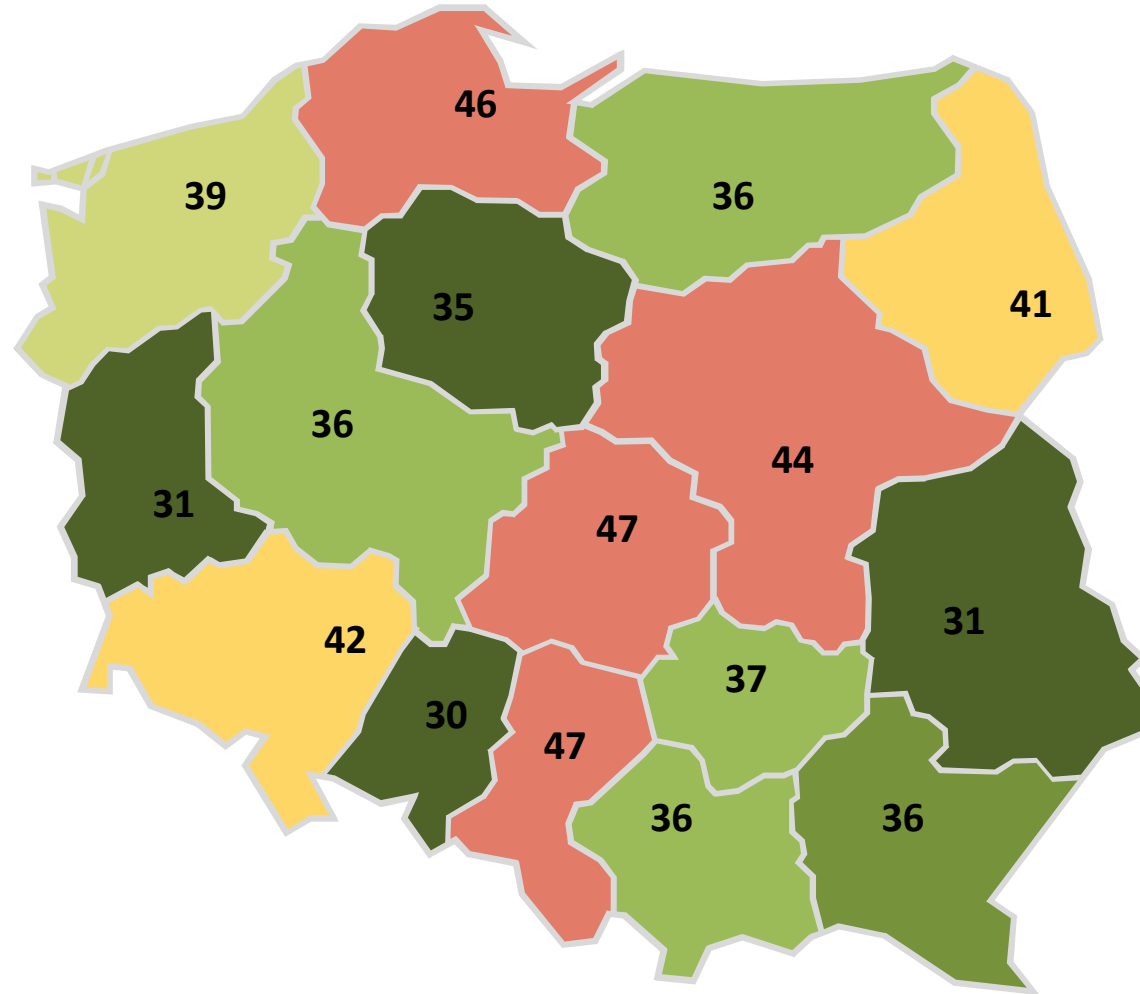
Rozwój kompetencji w sposób tradycyjny jest typowy dla specjalistów, robotnicy częściej uczą się w miejscu pracy

Edukacja formalna i pozaformalna oraz uczenie się w miejscu pracy w ostatnich 12 miesiącach a zajmowane stanowisko pracy, wiek 25-64, (w %)

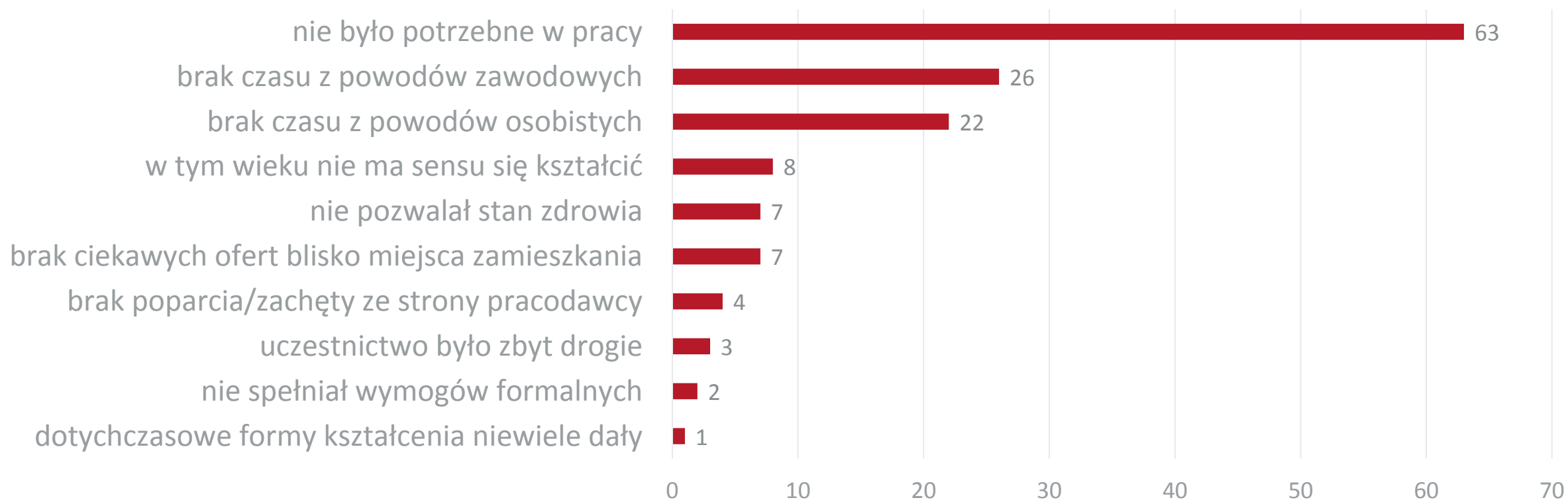
Poziom uczestnictwa w edukacji formalnej i pozaformalnej różni się pomiędzy województwami

Najczęściej wymienianym powodem braku aktywności rozwojowej pozostaje ciągle brak motywacji o charakterze zawodowym

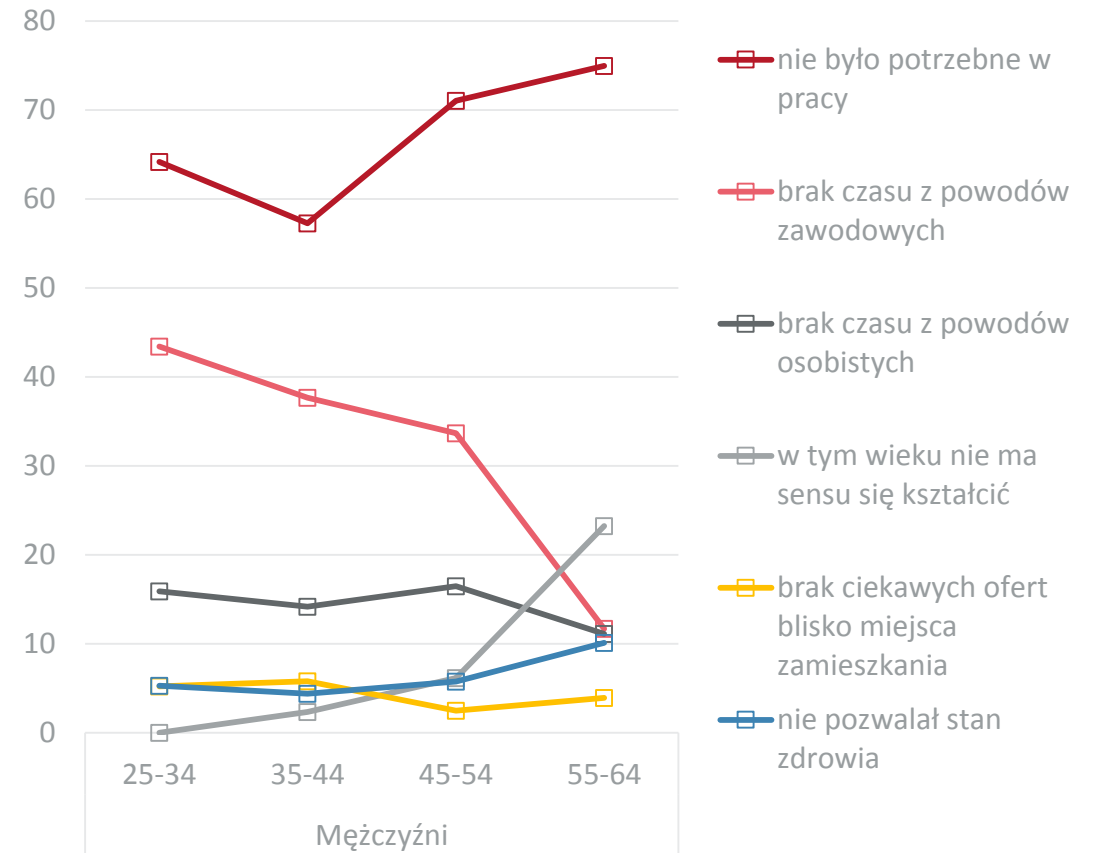
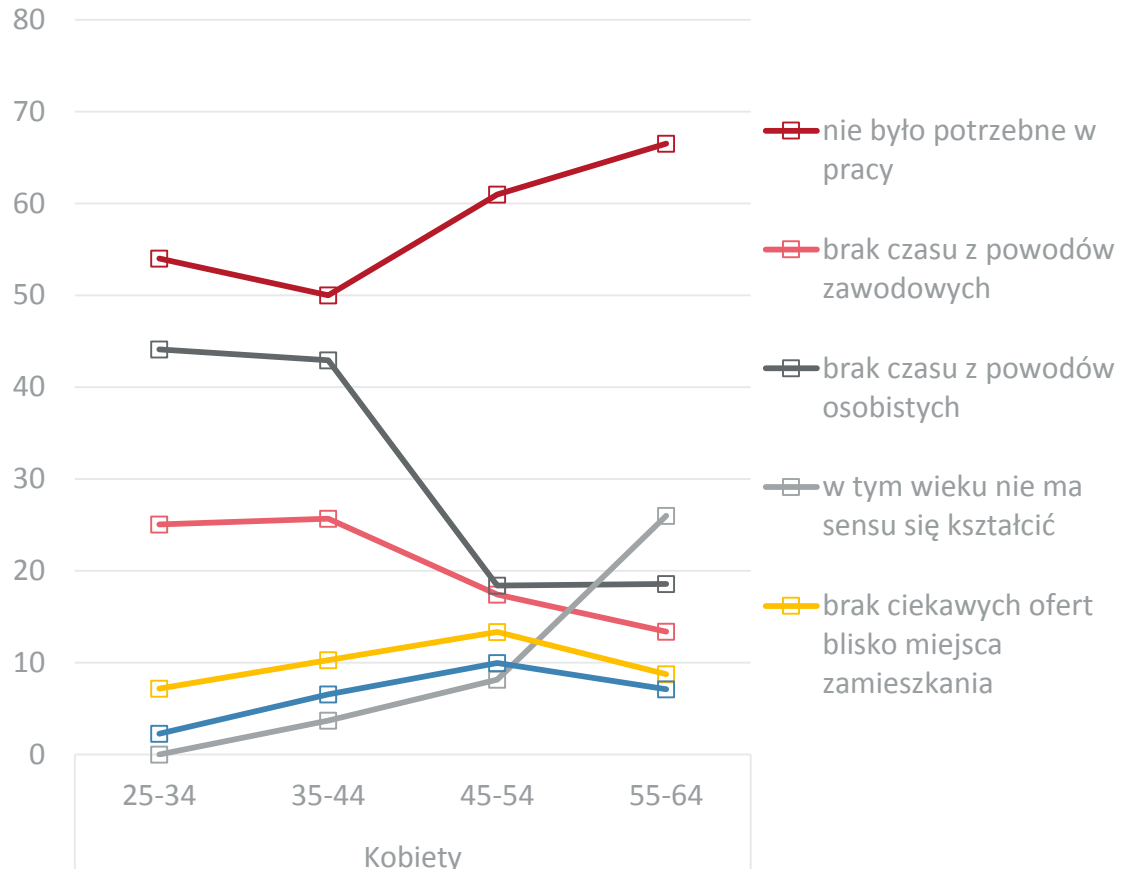
Powody braku aktywności edukacyjnej w ostatnich 12 miesiącach,
osoby nieuczestniczące w edukacji formalnej i pozaformalnej, wiek 25-64, (w %)

Źródło: BKL 2017 Badanie ludności

Powody braku aktywności edukacyjnej kobiet i mężczyzn są różne

BKL – badanie ludności 2017

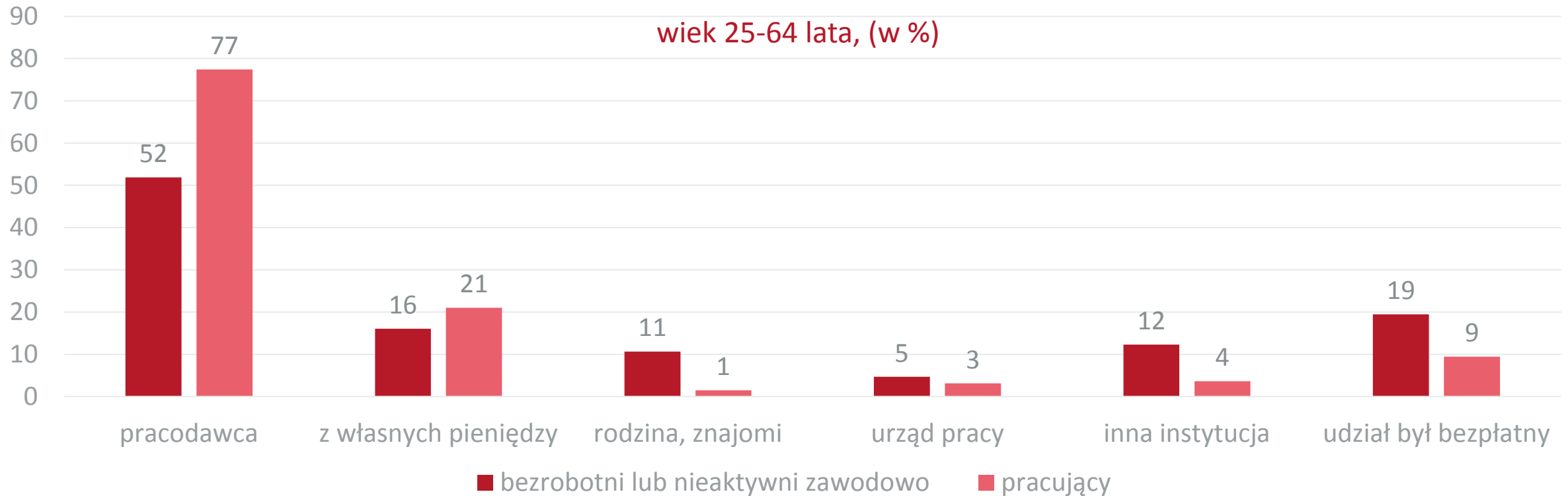
Osoby z wykształceniem wyższym częściej wykorzystują zdobyte umiejętności w swojej pracy

Stopień możliwości wykorzystania zdobytych umiejętności w obecnej sytuacji zawodowej ze względu na wykształcenie
(% wśród osób w wieku 25-64, uczących się w zakresie zawodowym w ostatnich 12 m-cach)

	niższe	średnie	wyższe	N
w bardzo dużym stopniu	11	12	21	265
w dużym stopniu	33	38	45	677
w umiarkowanym stopniu	32	30	23	464
w małym stopniu	12	11	6	153
w bardzo małym stopniu	5	4	3	61
wcale nie ma	7	4	2	64
trudno powiedzieć	2	2	0,1	17
N	416	554	732	1702

Koszty rozwoju kompetencji zawodowych pokrywają głównie pracodawcy

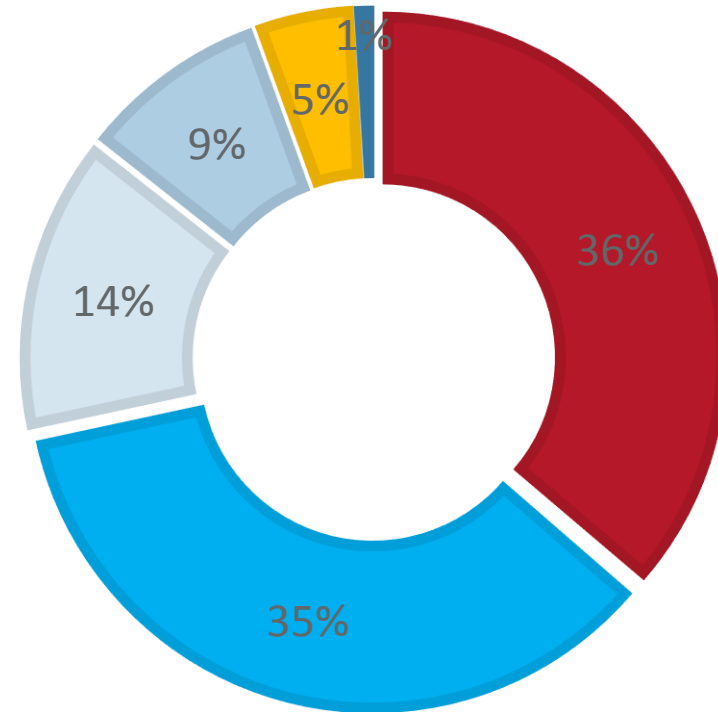

BKL – badanie ludności 2017

Przedstawiciele sektora szkoleniowo deklarują, że ich usługi finansują głównie osoby indywidualne i pracodawcy

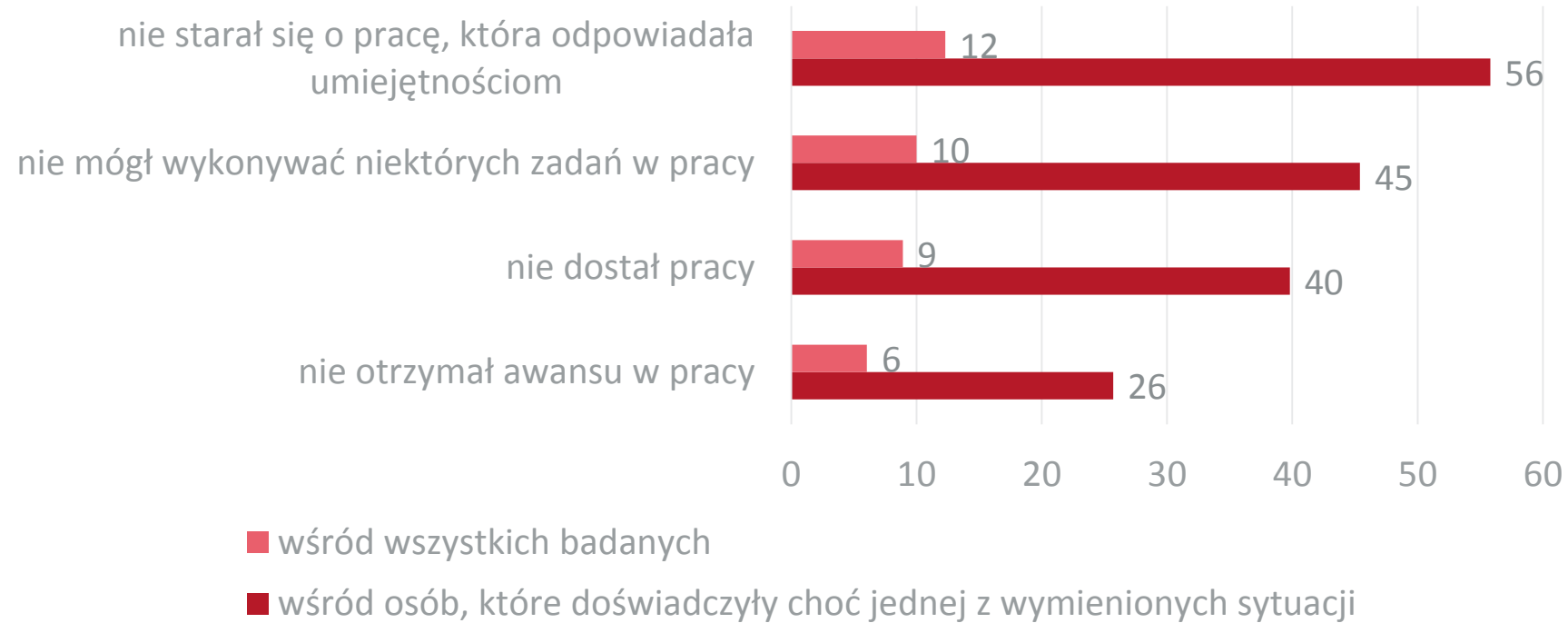
- Środki osób indywidualnych
- Środki przedsiębiorstw
- Środki instytucji publicznych
- Środki europejskie
- Fundusz Pracy
- Inne

BKL 2017 – badanie sektora szkoleniowo-rozwojowego

Brak formalnego potwierdzenia posiadanych kompetencji utrudnia rozwój kariery zawodowej

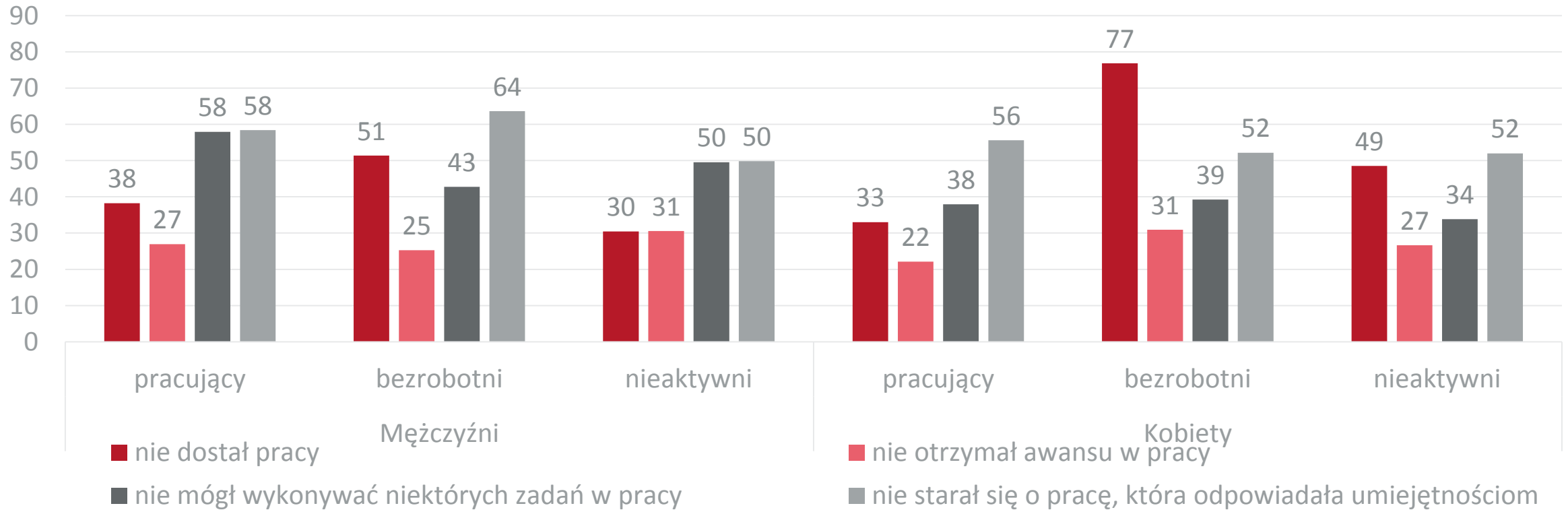

BKL – badanie ludności 2017

Brak formalnego potwierdzenia kwalifikacji utrudnia zdobycie pracy bezrobotnym kobietom

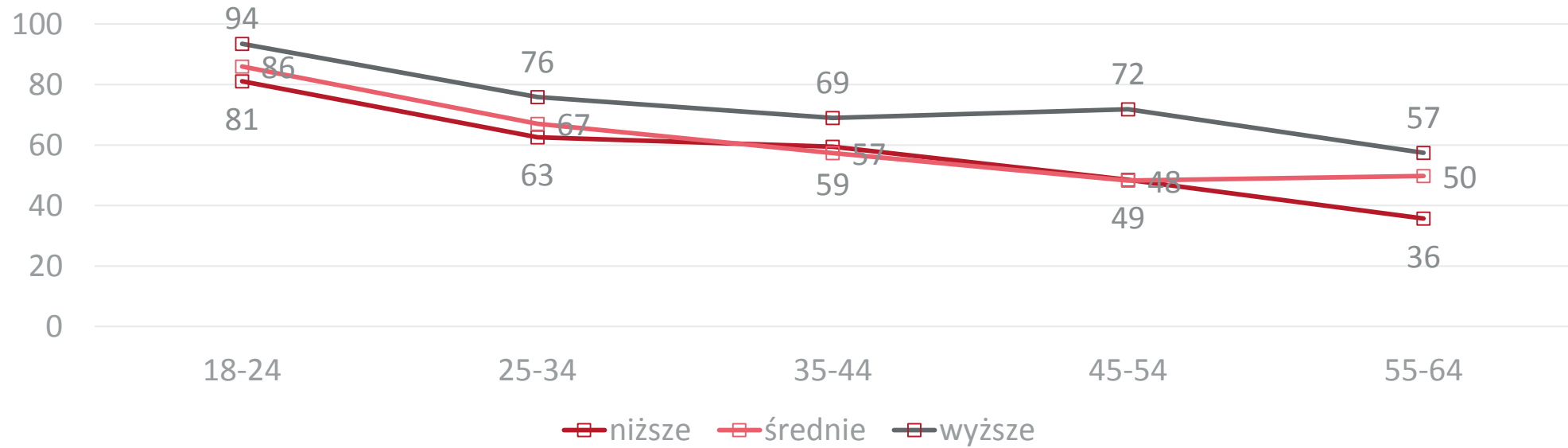
(% osób, które wskazały choć jedno utrudnienie)

BKL – badanie ludności 2017

Młodzi znacznie częściej niż starsi są przekonani o przydatności formalnego potwierdzania swoich umiejętności

BKL – badanie ludności 2017

Główne wnioski

- Wartości wskaźników mierzących poziom uczenia się osób dorosłych w BKL II są znacząco wyższe od wartości wskaźników BKL I i GUS.
- Najszerzej wykorzystywaną formą rozwoju kompetencji jest uczenie nieformalne - przede wszystkim z wykorzystaniem materiałów dostępnych w internecie. Dużą rolę w rozwoju kompetencji osób dorosłych odgrywają też różne formy uczenia się w miejscu pracy.
- Sytuacja zawodowa, zajmowane stanowisko pracy, wykształcenie i wiek pozostają głównymi determinantami aktywności edukacyjnej.
- Głównym źródłem finansowania uczenia się dorosłych są pracodawcy i osoby indywidualne.
- Głównym powodem bierności edukacyjnej pozostaje brak zawodowej stymulacji do rozwoju.
- Brak formalnego potwierdzenia kwalifikacji jest dla znaczącej grupy dorosłych Polaków istotną barierą w rozwoju zawodowym.

Dziękuję za uwagę!

Barbara Worek

e-mail: b.worek@uj.edu.pl